

2012/037 A+B

ONTVANGEN 11 MAART 2013

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Universiteit van Amsterdam
College van Bestuur
t.a.v. dr. Louise J. Gunning-Schepers
Postbus 19268
1000 GG AMSTERDAM

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum **08 MAART 2013**
Betreft Aanvraag doelmatigheidstoets gezamenlijke wo-master
Entrepreneurship

Onze referentie
492694

Uw brief van
28 november 2012

Uw referentie
2012cu2253

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Geachte mevrouw Gunning-Schepers,

Met uw brief van 28 november 2012, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) ontvangen op 29 november, hebt u samen met het College van Bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam het voornemen voorgelegd om de gezamenlijke wo-masteropleiding Entrepreneurship als bekostigde opleiding in Amsterdam te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 15 februari 2013 positief geadviseerd over genoemde aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan. Ik heb geconstateerd dat dit advies zorgvuldig tot stand is gekomen en inhoudelijk afdoende is.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 (de beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met het voornemen om de wo-masteropleiding Entrepreneurship als gezamenlijke bekostigde opleiding als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW (Joint degree) in Amsterdam te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming ligt in de artikelen 7.3c en 6.2 van de WHW. Voorts is de beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat de aanvraag voldoet aan de criteria b, d en e van de beleidsregel. De aanvraag kan daarom worden gehonoreerd. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar eerdergenoemd advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, vijfde lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het

Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). De opleiding zal worden geregistreerd in het Croho-onderdeel Economie.

In verband met de geldigheidsduur van dit besluit wijs ik u erop dat het van belang is zo spoedig mogelijk een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding bij de NVAO in te dienen. Deze aanvraag zal worden getoetst aan de hand van het Protocol voor Nederlandse aanvragen voor de Toets Nieuwe Opleiding leidend tot een Joint degree.

Een brief van gelijke strekking heb ik gezonden aan het College van Bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan het College van Bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam, de CDHO, de NVAO, de VSNU, de Inspectie van het Onderwijs en DUO-Groningen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Datum

Onze referentie

492694 Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte mevrouw Bussemaker,

Advies

Op 29 november 2012 heeft de commissie het verzoek ontvangen van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit Amsterdam om de wo master Entrepreneurship gezamenlijk als bekostigde joint degree opleiding te Amsterdam te verzorgen. Hierbij brengt de commissie haar advies uit over dit voornemen.

datum	Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
15 februari 2013	Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit om de wo master Entrepreneurship gezamenlijk als bekostigde joint degree te verzorgen in Amsterdam.
onderwerp	
Joint Degree	
UVA / VU	
wo master	Beoordelingskader
Entrepreneurship	De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.3c jo. artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen: de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. De Minister van OCW heeft mede namens de Minister van EL&I bij brief van 9 juli 2010 (kenmerk HO&S/188502) aanvullende eisen gesteld met betrekking tot de toetsing op doelmatigheid bij joint degrees. Deze brief is door de commissie bij het beoordelingskader betrokken. Voorts heeft de commissie de brief van 16 december 2010 (kenmerk HO&S/255200) van het Ministerie van OCW inzake de joint degree bij haar beoordeling betrokken.
Amsterdam	
ons kenmerk	
2012/037a+b	
bijlagen	
beoordelingskader	

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager doet een onderbouwd beroep op de criteria b, d en e van de Beleidsregel 2009. De aanvraag betreft een nieuwe voltijds (60 European Credits) joint degree masteropleiding Entrepreneurship die men met ingang van september 2013 wil gaan aanbieden. Het betreft hier een wetenschappelijke masteropleiding met een multidisciplinair karakter (instroom uit diverse bacheloropleidingen) met een internationale positionering. Momenteel wordt deze opleiding aangeboden als een specialisatie binnen de opleiding MSc Bedrijfskunde. De beide aanvragende instellingen willen deze specialisatie in een gezamenlijke nieuwe verzelfstandigde vorm aanbieden.

De opleiding biedt studenten een leeromgeving waarbinnen zij worden opgeleid tot academische, ondernemende professionals. De opleiding biedt nationale en internationale studenten een leeromgeving waarbinnen zij een ondernemende en onderzoekende houding ontwikkelen, zich academische kennis over ondernemerschap eigen maken en waar ze tegelijkertijd ondernemende en academische vaardigheden ontwikkelen. In de opleiding heeft het verrichten van onderzoek een centrale rol.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de voorwaarden b, d en e van de beleidsregel.

Op basis van de toetsing aan de eisen uit de bijlage bij de brief van de beide Ministers van 9 juli 2010 (kenmerk HO&S/188502) constateert de commissie dat de aanvraag voldoet aan de nadere eisen die in deze brief worden gesteld.

Beoordeling voorwaarde b Beleidsregel

De commissie heeft vastgesteld dat de voorliggende joint degree wo masteropleiding Entrepreneurship aansluit bij het wegwerken van achterstanden op de punten innovatie en ondernemerschap zoals die in het advies van de Commissie Toekomstbestendig Hoger Onderwijs Stelsel en het briefadvies, d.d. 12 maart 2012, van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) getiteld "*Ambitieuze ondernemers verdienen een ambitieuze overheid*", zijn geconstateerd. Evenzeer sluit de aanvraag aan bij het kabinetsbeleid. Dit blijkt uit de op 4 februari 2011 aan de kamer aangeboden nota: "Naar de top: de hoofdlijnen van het nieuwe bedrijfslevenbeleid" waarin de hoofdlijnen van het nieuwe bedrijfslevenbeleid zijn beschreven, zoals aangekondigd in het Regeerakkoord. In dit stuk wordt gewag gemaakt van het economische belang van de noordvleugel van de Randstad en de hierop aansluitende "Amsterdam-brief". De te realiseren doelen bestaan uit: het stimuleren van ondernemerschap in de programma's van participerende onderzoeks- en onderwijsinstellingen, het stimuleren van ondernemerschap bij onderzoekers en studenten en het aantrekken van buitenlandse studenten.

In de brief Onderwijs en Ondernemerschap van de departementen van EL&I en OCW van 6 oktober 2011 wordt het Amsterdam Centre of Entrepreneurship (ACE), zijnde een samenwerkingsverband tussen de UvA, VU, HvA en INHolland, dat studenten moet inspireren tot ambitieus en innovatief ondernemerschap, als inspirerend voorbeeld aangeduid. In het hoofdlijnenakkoord tussen OCW en de VSNU bestaat overeenstemming over het actief werk maken van valorisatie als proces van waardecreatie uit kennis. In dit kader wordt nadrukkelijk als doel gesteld dat elke universiteit in 2015 beschikt over een professioneel ingerichte en bemenste valorisatie-infrastructuur, inclusief onderwijs in ondernemendheid/ ondernemerschap.

Ten slotte is de internationale component bij het aanbieden van deze opleiding van belang. Enerzijds betreft dit de wervende werking die van een volledig Engelstalige MSc in Entrepreneurship uitgaat op internationale studenten. Anderzijds is het aanbieden van deze opleiding voor Nederland van belang. In de eerste plaats om aan de bestaande vraag te voldoen, maar vooral ook om te voorkomen dat ondernemerstalent Nederland verlaat.

Op grond van het bovenstaande heeft de commissie geconcludeerd dat de aanvraag voldoet aan voorwaarde b van de Beleidsregel aangezien de opleiding voldoet aan het beleidsaccent Ondernemerschap en aantoonbaar bijdraagt aan een door de Minister erkende behoefte op terreinen waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid heeft.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 7

Beoordeling voorwaarde d Beleidsregel

De commissie heeft geconstateerd dat het afstemmingsoverleg met aanbieders van verwant bekostigd opleidingsaanbod heeft plaatsgevonden. Uit dit overleg kwamen geen bezwaren tegen het voornemen naar voren. Het betrof hier de volgende opleidingen/specialisaties: de masteropleidingen Entrepreneurship & New Business Venturing, de masterspecialisatie Entrepreneurship and Strategy Economics, de masterspecialisatie Cultural Economics & Cultural Entrepreneurship van de Erasmus School of History Culture and Communication (Erasmus Universiteit Rotterdam), de masterspecialisatie Small Business & Entrepreneurship (Rijksuniversiteit Groningen), de masterspecialisatie Innovation and Entrepreneurship van de Universiteit Twente en de masterspecialisatie Entrepreneurship and SME Management van de Universiteit van Maastricht. De voornoemde instellingen geven aan dat zij van het nieuwe voornemen van de UvA / VU geen nadelige effecten verwachten op de bestaande opleidingscapaciteit en onderwijs- en onderzoeksinfrastructuur.

De commissie heeft geconstateerd dat de aanvraag met betrekking tot de studenteninstroom grotendeels als neutraal kan worden aangemerkt. Dit aangezien de joint degree in de plaats zal treden van de bestaande door de UvA en de VU aangeboden specialisaties in Entrepreneurship. De instellingen komen op grond van de achterliggende rendabele en groeiende instroom in de specialisaties Entrepreneurship van de bestaande bedrijfskundeopleidingen en de uitkomsten van het verrichte belangstellingsonderzoek onder studenten tot de volgende voorzichtige prognose van de instroomcijfers over de jaren 2013 t/m 2017.

	Uit BSc Bedrijfskunde VU/UvA	Andere studies NL	Buitenland	Totaal
2013	50	5	10	65
2014	60	15	10	85
2015	70	20	20	110
2016	80	30	20	130
2017	80	40	30	150

Aangezien de instroom van de opleiding open staat voor studenten uit zeer verschillende disciplines op bachelorsniveau zijn nadere eisen gesteld om het niveau van de opleiding te garanderen. Het betreft hier de volgende instroomeisen: academisch denk- en werkniveau en een basis van tenminste 30 ECTS in Entrepreneurship verkregen via een programma aan een Nederlandse of buitenlandse universiteit. Hbo-bachelors kunnen toegang krijgen middels het volgen van een schakelprogramma dat vooralsnog wordt aangeboden binnen de opleiding MSc Business Administration van de VU.

Ten aanzien van de door aanvrager veronderstelde arbeidsmarktbehoefte is door de aanvragers een kwalitatief onderzoek verricht. Het betreft hier een onderzoek waarbij vertegenwoordigers uit de publieke sector en ondernemers uit de Amsterdamse regio zijn geïnterviewd. Het doel van dit onderzoek beoogt in kwalitatieve zin een beeld te geven van een arbeidsmarktbehoefte aan het type professionals dat een MSc Entrepreneurship volgt. De conclusie van dit onderzoek is dat in het werkveld behoefte is aan goed opgeleide ondernemers die zorgen voor vernieuwing, innovatie en groei van ondernemingen. Tevens is behoefte aan ondernemende werknemers bij overheids-, belangenorganisaties en grote ondernemingen en adviesbureaus. Tevens wordt geconstateerd dat er behoefte

bestaat aan afgestudeerden met een focus op intrapreneurship. Hiermee worden ondernemende werknemers aangeduid die bestaande organisaties in beweging weten te krijgen of te houden.

Tevens heeft aanvrager twee onderzoeken overlegd die een beeld geven van de positie die afgestudeerden op de arbeidsmarkt zullen innemen. In de eerste plaats is dit een vrij smal onderzoek met een doorlooptijd van twee maanden dat op grond van het gepubliceerde aanbod aan vacatures in kaart brengt welke functieprofielen in welke sectoren van de arbeidsmarkt aansluiting vinden bij het profiel van afgestudeerden van de MSc Entrepreneurship. Op grond van 24 vacatures komen de volgende functietypen in beeld: Adviseur/consultant, directeur, ingenieur, manager en trainee. De sectoren waarin deze vacatures zich voordoen zijn zeer divers en variëren van bouw, farmaceutische sector en marketing tot gezondheidszorg, landbouw, overheid, onderwijs en techniek. De commissie heeft dit onderzoek vanwege de geringe doorlooptijd als niet meer dan indicatief kunnen aanmerken.

In een tweede onderzoek worden afgestudeerden Business Studies en Business Administration vergeleken met alumni van deze zelfde opleidingen die een specialisatie Entrepreneurship hebben gevolgd. Dit onderzoek werd in januari 2013 verzorgd door het onderzoeksbureau SEO. Het onderzoek bevestigt het beeld dat het beroepenveld van de afgestudeerden met een specialisatie Entrepreneurship zeer divers is. Feitelijk blijkt dat afgestudeerden met een specialisatie Entrepreneurship evenzeer toegang hebben tot de baanopeningen die worden bezet door alumni zonder die specialisatie, maar dat een in vergelijking relatief hoog percentage kiest voor een loopbaan als zelfstandig ondernemer (10%). Uit het onderzoek blijkt tevens dat men bij afgestudeerden met de specialisatie Entrepreneurship de grootste toegevoegde waarde ziet bij zelfstandig ondernemers.

Naar analogie van de redenering in het advies die betrekking heeft op de studenteninstroom (de joint degree zal in de plaats treden van de bestaande door de UvA en de VU aangeboden specialisaties in Entrepreneurship waardoor er geen verschuivingen in de totale instroom zullen optreden) gaat deze redenering ook op voor de uitstroom naar de arbeidsmarkt. Deze kan als neutraal worden aangemerkt aangezien de uitstroom globaal gesproken gelijk zal blijven. Bovendien zullen afgestudeerden Entrepreneurship voor het overgrote deel opteren voor dezelfde baanopeningen als studenten zonder deze specialisatie. Met dien verstande dat verwacht mag worden dat van studenten die kiezen voor een MSc Entrepreneurship een groter aantal afgestudeerden zich zal vestigen als zelfstandig ondernemer.

Op grond van het bovenstaande overwegingen heeft de commissie geconcludeerd dat de aanvraag voldoet aan voorwaarde d van de Beleidsregel aangezien het realiseren van de opleiding op de langere termijn niet zal leiden tot substantieel nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Beoordeling voorwaarde e Beleidsregel

De commissie is van oordeel dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate is verzekerd. Er zijn twee universiteiten betrokken die hun kennis hebben gebundeld om een brede joint degree opleiding

aan te bieden. De verbindingen met de onderzoeksthema's van zowel de VU (maatschappelijke, sociale en duurzame aspecten van ondernemerschap) als die van de UvA (cultureel, innovatief ondernemerschap en economisch onderzoek naar ondernemerschap) blijven hierbij behouden. Op grond van de aangevraagde joint degree bestaat toegang tot het internationale netwerk van de VU en UvA en de 'fellows' van het Amsterdam Centre for Entrepreneurship (ACE). Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid master uitwisselingsprogramma's op zetten met de instituten waar de 'fellows' aan verbonden zijn.

Verder zijn de VU en de UvA beide lid van de AEB (Amsterdam Economic Board). Het betreft hier een samenwerkingsverband binnen de metropoolregio Amsterdam dat tegemoet komt aan de wens van het kabinet om te bevorderen dat hoger onderwijsinstellingen, onderzoeksinstituten, overheid en bedrijfsleven meer met elkaar samenwerken, zoals is vastgelegd in de brief Onderwijs en Ondernemerschap van EL&I en OCW van 6 oktober 2011. De AEB is hiervan de uitdrukking in de Amsterdamse regio. De AEB heeft de ambitie dat de Metropoolregio Amsterdam in 2020 tot de top 5 van vooraanstaande vestigingsregio's van Europa behoort. Deze samenwerking is committerend en niet vrijblijvend van karakter. In dit kader hebben de Amsterdamse universiteiten een Academic Alliance gesloten die tot doel heeft de verdere bundeling van krachten te komen die leidt tot een sterkere positie in de (internationale) onderzoekswereld. Deze samenwerking strekt zich ook uit naar de samenwerking met het hoger beroepsonderwijs (Hogeschool van Amsterdam en INHolland).

Aanvullende toetsing joint degree

1. Er is sprake van één opleiding aan verschillende instellingen. Zowel uit de aanvraag, de aanvraagbrief en de samenwerkingsovereenkomst blijkt duidelijk dat er sprake is van één opleiding. De wo masteropleiding Entrepreneurship wordt aangeboden door de faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde van de VU en de faculteit Economie en Bedrijfskunde van de UvA gezamenlijk.
2. De reguliere opleiding wordt op twee vestigingsplaatsen. Het betreft hier de vestigingen van de VU en de UvA in de regio Amsterdam.
3. Bijvoegen van de samenwerkingsovereenkomst. De samenwerkingsovereenkomst tussen beide universiteiten is bijgevoegd.
4. Voeren van afstemmingsoverleg met aanbieders van vergelijkbare reguliere opleidingen. De commissie constateert dat de aanvragers aan dit formele vereiste hebben voldaan. In het kader van het afstemmingsoverleg dient afgestemd te worden met aanbieders van vergelijkbaar onderwijs dat onder vergelijkbare condities gevolgd kan worden.
5. Elke instelling verzorgt een substantieel deel van het onderwijs. De student volgt aan beide instellingen een deel van het curriculum. De onderwijslast is gelijk verdeeld (50/50) over de VU en de UvA.
6. Een onderbouwing van instellingen van het door hun gekozen profiel.

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 6 van 7

De aanvragende instellingen verzoeken de nieuwe Master Science Entrepreneurship op te nemen in het CROHO onderdeel Sectoroverstijgend. De opleiding kent een brede instroom, te weten alfa, technisch, bèta en creatief.

7. De toetsing strekt zich in dit geval uit tot de beide vestigingsplaatsen in de regio Amsterdam. De commissie heeft vastgesteld dat van het opleidingsaanbod op beide vestigingsplaatsen in de regio Amsterdam op de langere termijn geen substantieel negatieve effecten zullen uitgaan op de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur van het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voornemen van de VU en de UvA om gezamenlijk de joint degree wo masteropleiding Entrepreneurship in de regio Amsterdam aan te bieden.

Ten slotte tekent de commissie aan het verzoek tot registratie van deze joint degree in de sector Sectoroverstijgend niet te honoreren. Te oordelen naar aard, inhoud en uitstroomprofiel ligt het voor de hand deze opleiding in het CROHO domein Economie te registreren.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

Bijlage

Samenvatting beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4.1 van deze beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen ten minste voldoet aan één van de voorwaarden a, b of c en tevens aan de beide voorwaarden d en e.

Volgens voorwaarde a draagt de opleiding aantoonbaar bij aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren.

Volgens voorwaarde b draagt de opleiding aantoonbaar bij aan een andere dan onder a genoemde en door de Minister erkende behoefte op terreinen, waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt.

Volgens voorwaarde c wordt de opleiding gevestigd in een landsdeel waarover bestuurlijke afspraken met de Minister zijn gemaakt om de kennisinfrastructuur aldaar te versterken, om daarmee gebiedsspecifieke knelpunten en achterstandssituaties te verminderen.

Op grond van voorwaarde d mag realisering van een opleiding op langere termijn niet leiden tot substantieel, of indien aan voorwaarde c is voldaan tot bovenmatig, nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Volgens voorwaarde e is de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur voldoende verzekerd.

Verwijzing naar toetsingskader joint degrees

a. De brief van de Minister van OCW, mede namens de Minister van EL&I, van 9 juli 2010 (kenmerk HO&S/188502) waarin aanvullende eisen zijn gesteld met betrekking tot de toetsing op doelmatigheid bij joint degrees.

b. De brief van de Minister van OCW, mede namens de Minister van EL&I, 16 december 2010 (kenmerk HO&S/255200) die een aanvulling betreft op de onder punt a. genoemde brief.